

De neurologische basis om het leren en talenten te ontwikkelen

- Guy Stevens -

*'JE KAN HET PSYCHOLOGISCHE LEERPROCES NIET STIMULEREN ZONDER EERST
HET BIOLOGISCHE ASPECT ERVAN TE BEGRIJPEN'*

PH.D. MONA DELAHOKE, KINDERPSYCHOLOGE

Visie & missie

- Visie ontwikkelend leren
neurologie volgen
ervaringskansen en tijd
proces kind <-> product volwassenen
onvervangbare jaren 0-6
- Missie
preventie <-> symptoombestrijding
leervermogen verhogen
minder leer- en gedragsproblemen
druk verlagen

De onvervangbare jaren

“use-it-or-lose-it”

‘Blijft een bepaalde stimulatie tijdens een gevoelige breinfase achterwege dan worden sommige breinnetwerken en het bijbehorende gedrag niet (meer) gevormd.’ Boek pg. 29 & vrij spel → EF : 3 –5 j.

Margriet Sitskoorn, 2018

Wat merken we steeds meer op? Alarmbel!

- waarneming-, verwerking- en integratie- → automatisatieproblemen
- concentratieproblemen
- richtingsproblemen
- minder zelfsturing → EF
- leerproblemen

'Men wil kinderen door instructie een rijk leeraanbod geven, maar men vergeet dat ze leren aan de hand van hun eigen creatieve spel.'

Goorhuis-Brouwer, 2011

Vervolg: wat merken we steeds meer op? Alarmbel!

- psychische, sociale, gedrag-, gezondheidsproblemen (1)
- toename stoornissen, therapie, onderzoeken
- onderprestaties
- niet graag en zelfstandig leren, bewegen, (vrij) spelen

'Indien er een verschil is tussen wat een kind op vlak van ontwikkeling aankan en wat we er cognitief van verwachten gaan deze verwachtingen stilaan voor meer problemen zorgen voor het kind.'

Dr. Bruce Perry - kinderpsychiater-

DE ESSENTIE: HET VERMOGEN TOT LEREN IS GEZAKT!

➤ leervermogen

45 % natuurlijke begaafdheid

55 % ervaringskansen uit de omgeving

➤ ervaringskansen voor de breinontwikkeling 'vervagen'

zintuiglijke ervaringen

beweging

sociaal contact

vrij & begeleid spelen (2)

Vervolg van: HET VERMOGEN TOT LEREN IS GEZAKT!

➤ typische kleuteractiviteiten vervagen

voorbereidend lezen

voorbereidend rekenen

voorbereidend schrijven

‘ De maatschappij verandert in een kennissamenleving waarin maakbaarheid als nieuw geloof geldt, nu religie haar invloed kwijtraakt.

De manier waarop we naar kinderen kijken, wordt daardoor beïnvloed’

Mark Mieras – Onvervangbare Jaren

WAT ZIJN DE ALGEMENE GEVOLGEN HIERVAN?

- hersenverbindingen niet of minder goed 'geboetseerd'
autostrade <-> omwegen (HB)

“Het lichaam is het voertuig van de kennis”

INPP = Instituut voor Neuro-fysiologische Psychologie

- HB leren anders
cognitief via observeren, beredeneren in de hogere hersenen
i.p.v. motorisch in de hersenstam
verbindingen hier tussen worden niet versterkt
omwegen → compensatie
babyreflexen en basis-motoriek → neuro-motorische onrijpheid
symptomen (3)

SPECIFIEKE GEVOLGEN

“use-it-or-lose-it” gebruik-het-of-verlies-het → merken we in de praktijk!

- minder zintuigelijke ervaringen → waarneming, verwerking, automatisatie
- minder beweging → idem, concentratie, lateralisatie, EF (4), stress, gezondheid, alertheid, snel denken, humeur
- minder vrij & begeleid spelen of exploreren → EF (5), cogn. vaardigh (6). sociale en emotionele regulatie, externe beheersoriëntatie

‘Het heeft geen zin om met scholing van bepaalde vaardigheden te beginnen als het neurale systeem daar nog niet aan toe is.’

Sitskoom, 2018

VERVOLG GEVOLGEN

- minder sociaal contact → leren door imitatie, taalverwerving, empathie, sociale vaardigh.

beeldschermen

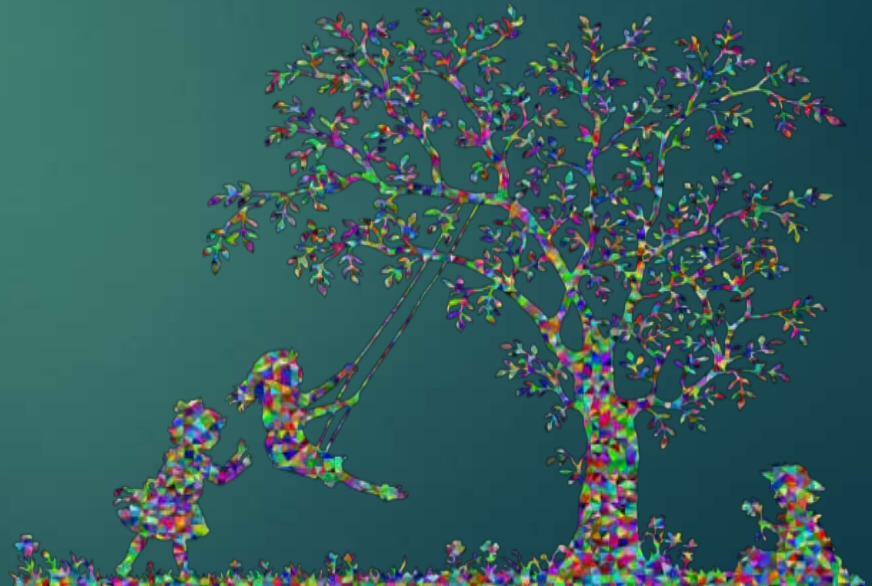
- minder typische kleuteractiviteiten → voorbereiding op leren

'Het onderwijs moet uitgaan van het ontwikkelingsniveau van een 5-jarige kleuter en niet van de verwachtingen, eindtermen of normen. Als dat zo is , dan is de school kindrijp!'

Marc Litière

VALKUILEN VAN DE ONTWIKKELING

- babyartikelen
- beeldschermen & stilzitten (8)
- minder creatief speelgoed → EF
- controledrang → overscholing, -bescherming, -entertainment,
→ vrij spel in gedrang → volgende sessie
- te hoge prestatiedruk thuis en in de school
- geen rust en kans tot verveling

We schieten in eigen voet!

- kloof neurologische ontwikkeling en aanbod instructies

= voedingsbodem voor leer- en gedragsproblemen

- illusie: ontwikkelingsproblemen oplossen met cognitieve vaardigheidstraining

**BIOLOGISCH ASPECT IS
BLINDE VLEK IN ONZE
ONDERWIJSPROBLEMATIEK!**

WAT KUNNEN WE ERAAN DOEN?

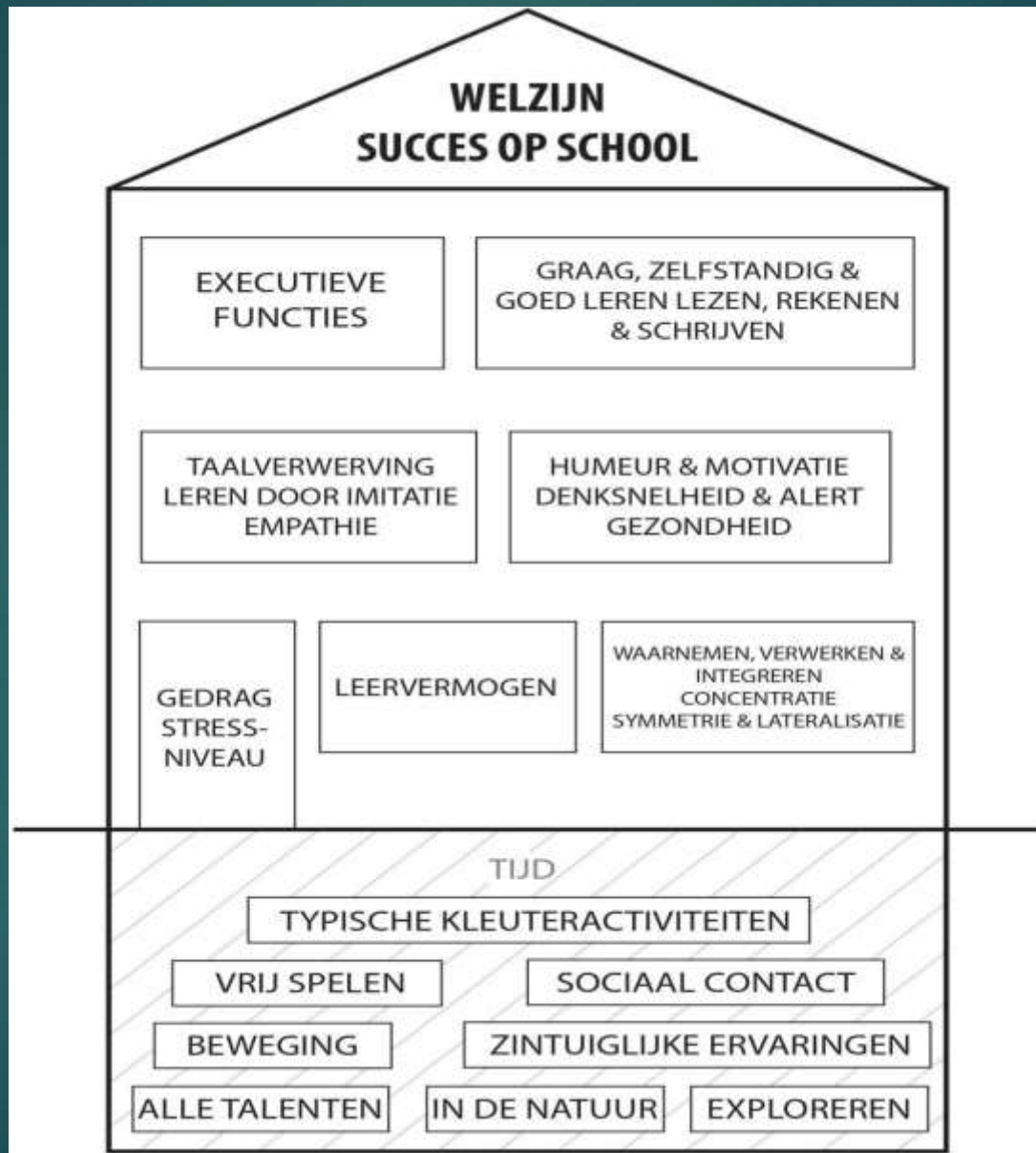
- tijd geven om te rijpen
- **extra** ontwikkelingskansen → neuroplasticiteit: zie boek
= minder geleid, instructies, thema's, tests voor niet- schoolrijpe kinderen

'Leren is het krachtigst wanneer het gestuurd wordt door zelfinitiatie en persoonlijke motivatie.' Elkind, 2007

= zelfsturing → vrij en begeleid spel & exploratie

- meer typische kleuteractiviteiten → niet leren voor niet-schoolrijpe kinderen

Het afgewerkte huis van Ontwikkeld leren

▶ Gegevens:

Guy Stevens

*Boek: Help! Te veel kinderen vallen uit op school.
Werken aan ontwikkelend leren. € 22,50*

guystevens4356@gmail.com

www.ontwikkelend-leren.be

- pedagogische studiedagen, ouderinfoavonden, lezingen in Vlaanderen en grote delen van Nederland
- WSK-erkenning
- Freelance auteur voor PURE CHILD: www.purechild.be